

ເພື່ອຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການໃຫ້ແກ່ຊາວ
ກະສິກອນໃນເຂດບ້ານເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການກະສິກໍາເພື່ອໂພຊະນາການ

ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້

ປື້ມຄູ່ມືສິ່ງເສີມເຕັກນິກ

ການລ້ຽງມ້ອນ

ບ້ານໂພນໄຊ ເມືອງໄຊເສດຖາ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ສ ປປ ລາວ.
Phonexay village, Saysettha district, Vientiane Capital,
Lao PDR.

ໂທ: +856 20 416 556

Fax: +856 20 416 556

E-mail : ssfsn.project@gmail.com

ເວັບໄຊ້: www.afn.gov.la

ໂຄງການກະສິກໍາ ເພື່ອໂພຊະນາການ

ມັງກອນ, 2019

ເອກະສານອ້າງອີງ

ວິໄລສັກ ສຸພັນທອງ 2000. ເຕັກນິກການປູກມ້ອນ-ລ້ຽງມ້ອນ.

ໄຊຍາ ອຸ້ຍສຸງເນີນ. 1990. ມ້ອນ-ມ້ອນ.

4. ການປະເມີນດ້ານການຕະຫຼາດ

ວັດຖຸການປຸກສ້າງເຮືອນລ້ຽງນໍາໃຊ້ທີ່ມີໃນທ້ອງຖິ່ນ, ອຸປະກອນສໍາລັບການລ້ຽງມ້ອນ ແລະ ສາວໃໝສາມາດເຮັດໄດ້ເອງແນວຜັນຖ້າແມ່ນແນວຜັນພື້ນເມືອງສາມາດຜະລິດ ແລະ ເກັບຮັກສາໄດ້ເອງ ອາຫານຂອງມ້ອນຄືໃບມອນ ປູກໄດ້ງ່າຍ ແລະ ຫາໄດ້ໃນທຳມະຊາດວັດຖຸອຸປະກອນອື່ນໆຫາຊື້ໄດ້ຈາກຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນ.

ຂໍ້ແນະນໍາ

ປື້ມຄູ່ມືນີ້ແມ່ນເຈດຕະນາເຮັດໃຫ້ການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງມືງ່າຍຂຶ້ນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ນໍາສະເໜີຈຸດປະສົງຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນຂອງການນໍາໃຊ້ປື້ມຄູ່ມື ກ່ຽວກັບການປັບຕົວທາງດ້ານເຕັກນິກ ການລ້ຽງມ້ອນ ຢູ່ໃນບ້ານເປົ້າໝາຍ ໂຄງການກະສິກໍາເພື່ອ ໂພຊະນາການ ເຂດພາກເໜືອຂອງປະເທດລາວ.

ປື້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກພັດທະນາ ແລະ ປັບປຸງໃຫ້ແທດເໝາະໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງ ໂຄງການ ກະສິກໍາເພື່ອ ໂພຊະນາການ ໂດຍມີການຮ່ວມມືກັບນັກວິຊາການສະເພາະດ້ານ ແລະ ພະນັກງານປະສານຂອງໂຄງການ NAFRI/DAEC ເພື່ອພັດທະນາມາເປັນເຄື່ອງມືໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງ ສາມາດຖ່າຍທອດໄປເຖິງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນໃນພື້ນທີ່ເປົ້າໝາຍໂຄງການ.

ຂຽນ ແລະ ຮຽບຮຽງໂດຍ:

ສຸລິ ວົງພັກດີ

ອອກແບບ ແລະ ຈັດໜ້າໂດຍ:

ອຸໄລທໍາ ລາຊະສີມມາ ແລະ ອານິງ ວິໄລວັນ

ຜູ້ກວດແກ້:

ສຸວັນ ທາດາວິງ

ສາລະບານ

	ໜ້າ
ຂໍ້ແນະນຳ	3
ສາລະບານ	4
ຄຳນຳ	5
1. ຄວາມສຳຄັນຂອງການລ້ຽງມ້ອນເພື່ອສາວໃໝ	6
2. ຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານໂພຊະນາການ ຫຼື ສ້າງລາຍຮັບເພື່ອເປັນເງອນໄຂເຂົ້າເຖິງ ອາຫານ	7
3. ຂັ້ນຕອນການລ້ຽງມ້ອນ	8
4. ການປະເມີນດ້ານການຕະຫຼາດ	18
ເອກະສານອ້າງອີງ	19

3.2 ເງື່ອນໄຂ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງຊາວກະສິກອນ

- ເປັນຜູ້ທີ່ມັກໃນອາຊີບທາງດ້ານກະສິກຳ (ປູກຝັງແລະລ້ຽງສັດ).
- ເປັນຄົນດຸໝັ່ນ ມີຄວາມພາກພຽນ.
- ເປັນຜູ້ທີ່ມີຄວາມຊອກຮູ້ຮຳຮຽນ ແລະ ສາມາດຖ່າຍທອດບົດຮຽນໃຫ້ແກ່ຄົນອື່ນໄດ້.
- ມີພື້ນທີ່ເໝາະສົມພຽງພໍສຳລັບໃຊ້ໃນການປູກມອນ ແລະ ເຮືອນລ້ຽງມ້ອນ.
- ມີແຫຼ່ງນ້ຳເພື່ອໃຊ້ສຳລັບຫິດພື້ນທີ່ສວນມອນ ແລະ ສຳລັບລ້າງເຮືອນ, ອຸປະກອນການລ້ຽງມ້ອນ.
- ມີແຮງງານພຽງພໍ.
- ມີຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ໃນການປູກມອນລ້ຽງມອນ ແລະ ສາວໃໝ.

ພະຍາດແພບບໍລິນ: ເປັນພະຍາດທີ່ອັນຕະລາຍຕໍ່ການລ້ຽງມ້ອນຖ້າເກີດພະຍາດດັ່ງກ່າວຈະບໍ່ມີວິທີກຳຈັດ.

ພະຍາດແກລດເຊີລີ: ລັກສະນະອາການມ້ອນຈະບໍ່ກິນອາຫານ, ຜິວໜັງບາງ, ລຳຕົວບວມ, ຜິວໜັງແຕກມີນ້ຳເຫຼືອງໄຫຼອອກຈາກສ່ວນທີ່ແຕກ ແລະ ຕາຍໃນທີ່ສຸດໂດຍທົ່ວໄປພະຍາດນີ້ມັກເກີດໃນຊ່ວງທີ່ມ້ອນລອກຄາບອາຍຸທີ 4 ຫຼືອາຍຸທີ 5.

- ວິທີປ້ອງກັນຄວນລະວັງບໍ່ໃຫ້ຕົວມ້ອນມີບາດແຜ ມ້ອນໂຕທີ່ເກີດພະຍາດຄວນໃຊ້ໄມ້ທຸ່ຄົບແລ້ວນໍ້າໄປເຜົາໃຝ່ ຫຼືຝັງດິນ.

ພະຍາດແອັສເປີຈິລັສ: ສາຍເຫດເກີດຈາກເຊື້ອລາມອັນອາຍຸອ້ອນສາມາດຕິດໄດ້ດີກວ່າມ້ອນອາຍຸແກ່ ລັກສະນະອາການ ພະຍາດນີ້ລະບາດຢ່າງໄວວາ ມ້ອນທີ່ຖືກເຊື້ອພະຍາດທຳລາຍຈະກິນອາຫານໜ້ອຍລົງ, ຜິວໜັງຈະຕົງເປັນມັນ ການຈະເລີນເຕີບໂຕບໍ່ສະໝໍ່າສະເໝີ ມ້ອນຈະຕາຍໃນວັນທີ 3 ຫຼື 4 ບາງກໍລະນີມ້ອນຈະບໍ່ລອກຄາບລຳຕົວສິ້ນລອກຄາບບໍ່ອອກ ການຕິດຕໍ່ຂອງພະຍາດ ມ້ອນກິນເຊື້ອພະຍາດເຂົ້າໄປ ພະຍາດນີ້ມັກເກີດໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີຄວາມຊຸມ.

- ວິທີປ້ອງກັນ ແລະ ກຳຈັດ ເກັບມ້ອນທີ່ຕິດເຊື້ອພະຍາດເຜົາໃຝ່ ຫຼື ນຳໄປຝັງດິນ.

ຄຳນຳ

ການປູກມອນລ້ຽງມ້ອນເພື່ອສາວໃໝ່ຢູ່ໃນປະເທດເຮົາແມ່ນມີມາຕັ້ງແຕ່ດົນນານແລ້ວ ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວທີ່ຜ່ານມາຍັງເປັນການລ້ຽງແບບຜິດພາດ, ລ້ຽງເພື່ອນຳມາໃຊ້ສອຍພາຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ເປັນອາຊີບເສີມເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງຂາດຄວາມຮູ້ທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ ຫຼື ແນວພັນທີ່ມີຄຸນນະພາບເພື່ອນຳມາໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວ ອັນເປັນສາຍເຫດທີ່ເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດເສັ້ນໃໝ່ທີ່ໄດ້ອອກມາຍັງມີຈຳນວນໜ້ອຍ ແລະ ມີຄຸນນະພາບຕໍ່າ.

ໃນປະຈຸບັນວຽກງານການປູກມອນລ້ຽງມ້ອນເພື່ອຜະລິດເສັ້ນໃໝ່ເປັນອີກວຽກງານໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈ ແລະ ແຜ່ຂະຫຍາຍຢ່າງກວ້າງຂວາງ ເນື່ອງຈາກຄວາມຕ້ອງການຜະລິດຕະພັນທີ່ໄດ້ຈາກການປູກມອນລ້ຽງມ້ອນຢູ່ໃນທ້ອງຕະຫຼາດທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດມີຈຳນວນນັບມື້ຫຼາຍຂຶ້ນ

ການປູກມ້ອນລ້ຽງມ້ອນເປັນອາຊີບໜຶ່ງທີ່ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຊາວກະຊິກອນໄດ້ເປັນຢ່າງດີ, ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຕະຫຼອດປີແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມຊາວກະຊິກອນຜູ້ທີ່ຈະລ້ຽງມ້ອນປະສົບຜົນລຳເລັດໄດ້ນັ້ນ ຈະຕ້ອງມີບົດໃຈຫຼາຍຢ່າງປະກອບເຊັ່ນ: ເຕັກນິກການປູກມອນ, ເຕັກນິກການລ້ຽງມ້ອນ, ເຕັກນິກໃນການສາວໃໝ່ຖ້າເຂົ້າໃຈເຖິງບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ກໍຈະເຮັດໃຫ້ການປູກມອນລ້ຽງມ້ອນປະສົບຜົນສຳເລັດໄດ້

ປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ໄດ້ຜັດທະນາຂຶ້ນ ແລະ ບັບປຸງໃຫ້ແທດເໝາະໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ທ້ອງຖິ່ນເພື່ອຕອບສະໜອງຂໍ້ມູນທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການໃຫ້ແກ່ຊາວກະຊິກອນຜູ້ປູກມອນລ້ຽງມ້ອນ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈເພື່ອສາມາດນຳເອົາໄປໃຊ້ໃນວຽກງານຕົວຈິງ.

ຜູ້ຂຽນໄດ້ສັງລວມ ແລະ ຄັດຈອນເອົາຂໍ້ມູນທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການຈາກບັນດາເອກກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຈາກຂໍ້ມູນການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ສຶກສາທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການຂອງສູນຄົ້ນຄ້ວາພຶດຕິພາບ ແລະ ໄມ້ໃຫ້ໝາກ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ຈາກປະສົບການຕົວຈິງຂອງຊາວກະຊິກອນຜູ້ທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ.

1. ຄວາມສໍາຄັນຂອງການລ້ຽງມ້ອນເພື່ອສາວໃໝ

ມ້ອນເປັນແມງໄມ້ສະນິດໜຶ່ງມີຊື່ວິດທະຍາສາດວ່າ (*Bombyx mori* Linn) ຢູ່ໃນຕະກູນ (Lepidoptera) ຕະກູນນີ້ແມ່ນແມງກະເບື້ອກາງເວັນ ແລະ ກາງຄືນ. ມ້ອນມີການຈະເລີນເຕີບໂຕປ່ຽນແປງໄປຕາມຮູບຮ່າງຂອງວົງຈອນ ຊີວິດແບ່ງອອກເປັນ 4 ຂັ້ນຕອນດັ່ງນີ້:

- (1) ໄລຍະໄຂ່
- (2) ໄລຍະຕົວບົ່ງ
- (3) ໄລຍະດັກແຕ້
- (4) ໄລຍະແມງກະບີ້

ມ້ອນເຖິງແມ່ນວ່າຈະກິນໃບໄມ້ໄດ້ຫຼາຍຊະນິດກໍ່ຕາມ ແຕ່ໃບມອນຄືອາຫານທີ່ດີ ທີ່ສຸດສໍາລັບຕົວມ້ອນ, ຊະນິດຂອງມ້ອນຈະຈໍາແນກອອກໄປຕາມຈໍາພວກທີ່ຜັກ ໄຂ່ດ້ວຍທໍາມະຊາດເທື່ອຕໍ່ປີໂດຍຈໍາແນກອອກໄດ້ດັ່ງນີ້:

- ຈໍາພວກທີ່ຜັກໄຂ່ອອກຕາມທໍາມະຊາດ 1 ເທື່ອ/ປີ ຊະນິດມອນພັນເຂດ ໜາວ.
- ຈໍາພວກທີ່ຜັກໄຂ່ອອກຕາມທໍາມະຊາດ 2 ເທື່ອ/ປີ ຊະນິດມ້ອນພັນເຂດ ອົບອຸ່ນ.
- ຈໍາພວກທີ່ຜັກໄຂ່ອອກຕາມທໍາມະຊາດ ຫຼາຍເທື່ອ/ປີ ຊະນິດມ້ອນພັນ ເຂດຮ້ອນ.

ການເກັບມ້ອນສຸກເຂົ້າຈໍ

3.1.3 ພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້

ແມງວັນລາຍ: ແມງວັນລາຍຈະວາງໄຂ່ໃສ່ຕົວມ້ອນໜອນຂອງແມງວັນຈະເຈາະ ຜິວໜັງເຂົ້າຫາລໍາຕົວຫຼັງຈາກນັ້ນຈະທໍາລາຍພາຍໃນລໍາຕົວມ້ອນເຮັດໃຫ້ມອນ ຕາຍ.

- ວິທີປ້ອງກັນ ໃຊ້ຜ້າປົກດັ່ງລ້ຽງມ້ອນ ຫຼື ໃສ່ຕານ່າງຫ້ອງລ້ຽງ.

ມົດ: ຈະກິນໄຂ່ມ້ອນ ຫຼື ອາດກັດຕົວມ້ອນຈົນຕາຍ.

- ວິທີປ້ອງກັນ ເຮັດເປັນຮ້ອງນໍ້າອ້ອມເຮືອນລ້ຽງ ຫຼື ໃຊ້ພາສະນະໃສ່ນໍ້າຮອງ ຕີນຮ້ານລ້ຽງມ້ອນ.

ຈີ່ໂກະ, ຈີ່ກຽມ ແລະ ໜູ: ສັດຈໍາພວກນີ້ຈະມັກກິນຕົວມ້ອນເປັນອາຫານ ແລະຍັງ ສາມາດກິນເປັນຈໍານວນຫຼາຍ.

- ວິທີປ້ອງກັນ ໃຊ້ຕານ່າງອ້ອມເຮືອນລ້ຽງມ້ອນ

- **ການເກັບມ້ອນສຸກ**

ປະມານມື້ທີ 5-6 ຂອງມ້ອນອາຍຸທີ 5 ມ້ອນຈະເລີມກິນອາຫານຊ້າລົງ ຂີ້ມອ້ນຈະມີສີຂຽວອ່ອນເມັດໃຫຍ່ ສັງເກດເຫັນລຳຕົວຈະເຫຼືອໃສ ມ້ອນຈະໄຕ່ຊອກຫາບ່ອນມືດສະແດງວ່າມອ້ນສຸກ.

- ການເກັບມ້ອນສຸກເຂົ້າຈໍບໍ່ຄວນໃຫ້ມີປະລິມານຫຼາຍເກີນໄປເພາະອາດເຮັດໃຫ້ເກີດຝັກຫຼອກແຝດ.
- ບໍ່ຄວນເກັບມ້ອນສຸກຊ້າເກີນໄປ.
- ການເກັບຝັກຫຼອກອອກຈາກຈໍແມ່ນຈະເກັບຫຼັງທີ່ເກັບມ້ອນສຸກເຂົ້າຈໍແລ້ວປະມານ 5-6 ວັນ.

ສີຂອງມ້ອນທີສຸກ

2. ຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານໂພຊະນາການ ຫຼື ສ້າງລາຍຮັບເພື່ອເປັນເງື່ອນໄຂເຂົ້າເຖິງອາຫານ

- ຜົນຜະລິດຈາກການລ້ຽງມ້ອນສາມາດນຳໄປຈຳໜ່າຍໄດ້ດ້ວຍຫຼາຍວິທີ ແລະ ຍັງມີຄວາມຕ້ອງການສູງຂອງທ້ອງຕະຫຼາດ (ຝັກຫຼອກ, ເສັ້ນໃໝ, ຜ້າໃໝ).
- ດັກແດ້ມ້ອນສາມາດນຳໄປປຸງແຕ່ງອາຫານໄດ້ຫຼາຍປະເພດທີ່ໃຫ້ຄຸນຄ່າອາຫານທາງດ້ານໂປຼຕິນສູງນອກຈາກນີ້ຍັງສາມາດນຳໄປຈຳໜ່າຍໄດ້.
- ຝັກຫຼອກຂອງມ້ອນຍັງສາມາດນຳໄປປະດິດເປັນໄມ້ປະດັບໄດ້ .
- ຂີ້ມ້ອນນຳໄປປຸງແຕ່ງເປັນຊາດື່ມມີຄຸນຄ່າທາງຢາເພື່ອລົດໄຂມັນ ແລະ ຄວາມດັນໄດ້.
- ເສດເຫຼືອຈາກການລ້ຽງມ້ອນສາມາດນຳໄປເຮັດຜຸນຄອກຫຼືຜຸນບົມໄດ້.

ຜົນຜະລິດຈາກໃບມ້ອນ (ຊາໃບມ້ອນ)

3. ຂັ້ນຕອນການລ້ຽງມ້ອນ

3.1.1 ແນວຜັນ

ໃນປະຈຸບັນແນວຜັນມ້ອນທີ່ນິຍົມລ້ຽງຢູ່ໃນປະເທດເຮົາແບ່ງອອກເປັນ 2 ຊະນິດ ຜັນໄດ້ແກ່.

(1) ແນວຜັນມ້ອນຜື່ນເມືອງ ເປັນແນວຜັນທີ່ຊາວກະຊິກອນລ້ຽງກັນຢູ່ທົ່ວໄປ ສ່ວນໃຫຍ່ຝັກຫຼອກຈະມີສີເຫຼືອງ ມີຄວາມຍາວຂອງເສັ້ນໃໝ 1 ຝັກຫຼອກ ປະມານ 200-500 ແມດ ຂຶ້ນກັບແຕ່ລະແນວຜັນ ເປັນມ້ອນທີ່ລ້ຽງງ່າຍ ທົນ ທານຕໍ່ໂລກພະຍາດ ແລະ ສະພາບອາກາດຮ້ອນ ແຕ່ບໍ່ສາມາດສາວໄດ້ດ້ວຍເຄື່ອງ ຈັກ ແນວຜັນມ້ອນຈຳພວກນີ້ໄດ້ແກ່ແນວຜັນ: ມີຊື່ເອີ້ນແຕກຕ່າງກັນໄປຂອງແຕ່ ລະທ້ອງຖິ່ນ.

ແນວຜັນມ້ອນຜື່ນເມືອງ

- ການລ້ຽງມ້ອນອາຍຸແກ່

ການລ້ຽງມ້ອນອາຍຸແກ່ ມອ້ນທົ່ວອາຍຸ 4 ແລະ ອາຍຸ 5 ເອີ້ນວ່າມ້ອນອາຍຸແກ່ຈະມີ ຊວງການຈະເລີນເຕີບໂຕປະມານ 11-12 ວັນ ການກເກັບໃບມອນສຳລັບລ້ຽງ ມ້ອນອາຍຸແກ່ແມ່ນເກັບຈາກໃບທີ 5 ລົງມາ ຫຼືອາດຕັດເປັນງ່າລ້ຽງເລີຍກໍໄດ້.

- ນະຜຸມທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການລ້ຽງມ້ອນອາຍຸແກ່ຢູ່ລະຫວ່າງ 24-25 ອົງສາ ແລະ ຄວາມຊຸມຂອງອາກາດ 70-75%.
- ການຂະຫຍາຍຜື່ນທີ່ມ້ອນອາຍຸທີ 4 ຄັ້ງທຳອິດ 5 ຕາແມັດ ຄັ້ງທີ 2 ຂຫຍາຍ ຜື່ນທີ 10 ຕາແມັດ.
- ການຂະຫຍາຍຜື່ນທີ່ມ້ອນອາຍຸທີ 5 ຄັ້ງທຳອິດ 5 ຂຫຍາຍຜື່ນທີ 2-3ຄັ້ງໃຫ້ ໄດ້ຜື່ນທີ 20 ຕາແມັດ.

ການໃຫ້ອາຫານມ້ອນອາຍຸແກ່

ທຳການເປີດເຈ້ຍຫໍໄຂມ້ອນໃນເວລາ 5 ໂມງເຊົ້າ ປະໃຫ້ໄດ້ຮັບແສງສະຫວ່າງ ປະມານ 5-6 ຊົ່ວໂມງແລ້ວນຳມອນທີ່ຊອຍຂະໜາດ 0,5 x 0,5 cm ຢາຍໃສ່ ບາງໆໃຫ້ມ້ອນກິນ 40 ກະລຸນາ/ແຜ່ນ ຈາກນັ້ນອີກປະມານ 10-15ນາທີກໍປັດ ໄຂມ້ອນໂດຍການໃຊ້ຂີນໄກ່ ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ໃຫ້ໄດ້ 2 ເທົ່າຂອງແຜ່ນໄຂແລ້ວ ເກືອໃບມອນອີກເທື່ອນຶ່ງ 80 ກະລຸນາ/ແຜ່ນ ເປັນການສຳເລັດການລ້ຽງມ້ອນ ມີທຳອິດ.

• **ການລ້ຽງມ້ອນອາຍຸອ່ອນ**

ມ້ອນອາຍຸອ່ອນໝາຍເຖິງມ້ອນອາຍຸ 1 ຫາອາຍຸ 3 ການຈະເລີນເຕີບໂຕລວມ ປະມານ 10 ວັນ ມ້ອນທີ່ຢູ່ໃນຊວງອາຍຸອ່ອນຈະມີຄວາມອ່ອນແອ ຕ້ອງໄດ້ ເອົາໃຈໃສ່ໃນການລ້ຽງ. ຄວນລ້ຽງມ້ອນໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ສະອາດການ ເກັບໃບມອນສຳລັບລ້ຽງມ້ອນອາຍຸອ່ອນ ຄວນເກັບຈາກໃບທີ 3 ນັບຈາກກຍອດ ລົງມາ,ໃບມອນຕ້ອງສະອາດ ແລະ ຊອຍໃຫ້ມີຂະໜາດນ້ອຍເພື່ອເຮັດໃຫ້ມ້ອນ ກິນໄດ້ງ່າຍການເກັບໃບມອນເພື່ອລ້ຽງມ້ອນອາຍຸອ່ອນ (ນັບຈາກເທິງລົງລຸ່ມ).

- ອາຍຸທີ 1 ໃບທີ 3
- ອາຍຸທີ 2 ໃບທີ4-6
- ອາຍຸທີ 3 ໃບທີ 7-10

ອຸນະພູມທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການລ້ຽງມ້ອນອາຍຸອ່ອນຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 28 ອົງສາ ແລະ ຄວາມຊຸ່ມຂອງອາກາດ 90% ຄວນມີການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມ້ອນ ໜາແໜ້ນເກີນໄປ

(2) **ແນວພັນລູກປະສົມພັນພື້ນເມືອງ** ເປັນແນວພັນທີ່ໄດ້ມາຈາກການປະສົມລະ ຫວາງພັນຕາງປະເທດກັບພັນພື້ນເມືອງແນວພັນ ນີ້ຈະມີຝັກຫຼອກໃຫຍ່ກວ່າແນວ ພັນພື້ນເມືອງ ມີຄວາມຍາວເສັ້ນໃໝ 1 ຝັກຫຼອກ ປະມານບໍ່ຕໍ່າກວ່າ 700- 1000 ແມດ ຝັກຫຼອກຈະມີສີເຫຼືອງ ສາມາດສາວໄດ້ດ້ວຍມື ແລະ ເຄື່ອງຈັກ ແຕ່ໄຂຈະຝັກອອກຕາມທຳມະຊາດປີລະ 1-2 ຄັ້ງ ແນວພັນມ້ອນຈຳພວກນີ້ ໄດ້ແກ່ ແນວພັນເຫຼືອງພິກຸນ, ແນວພັນຈຸນໃໝໄທເປັນຕົ້ນ.

ແນວພັນລູກປະສົມພັນພື້ນເມືອງ

3.1.2 ການສ້າງໂຮງເຮືອນ

ເຮືອນລ້ຽງ ແລະ ການກະກຽມສະຖານທີ່: ເຮືອນລ້ຽງມ້ອນຄວນຢູ່ຫ່າງໄກຈາກ ເຮືອນຄົນປະມານ 20 ແມັດ ເພື່ອໃຫ້ສະດວກເວລາສິດຢາຂ້າເຊື້ອ,ຄວນມີທ້ອງ ສຳລັບເກັບມ້ຽນໃບມອນໄວ້ຕ່າງຫາກໂຄງສ້າງຂອງທ້ອງລ້ຽງມ້ອນຈະຕ້ອງສາ ມາດຖ່າຍເທອາກາດ,ທຳຄວາມສະອາດໄດ້ງ່າຍ,ທ້ອງລ້ຽງຄວນມີເພດານເພື່ອປ້ອງ ກັນຄວາມຮ້ອນຈາກຫຼັງຄາ ແລະ ສັດຕູຂອງມ້ອນ ໂດຍສາມາດນຳໃຊ້ວັດສະດຸທີ່ ມີໃນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອເປັນການປະຫຍັດຕົ້ນທຶນຂະໜາດຂອງທ້ອງລ້ຽງຢູ່ໃນລະດັບ 4 x 6x 2,5 m.

ໂຮງເຮືອນການລ້ຽງມ້ອນ

ຕາຕະລາງ: ຂະໜາດພື້ນທີ່ໃຊ້ສໍາລັບລ້ຽງມ້ອນ 1 ແຜ່ນ(20,000ໂຕ)/ຕາແມັດ

	ອາຍຸ1	ອາຍຸ2	ອາຍຸ3	ອາຍຸ 4	ອາຍຸ 5
ເລີ່ມຕົ້ນຂອງອາຍຸ	0,4	1,6	3,2	5,0	15,0
ທ້າຍອາຍຸ	1,6	3,2	3,2	14,0	15,0

ຂະໜາດພື້ນທີ່ໂດຍຄິດໄລ່ໄດ້ຈາກກະດຶງລ້ຽງມ້ອນການໃຊ້ພື້ນທີ່ເຮັດໄດ້ຫຼາຍວິທີ ເຊັ່ນ:

- ແບບເປັນຊັ້ນດຽວ
- ແບບເປັນຊັ້ນ
- ແບບເປັນຮ້ານຊັ້ນດຽວ

ກ່ອນການລ້ຽງມ້ອນຄວນຄໍານຶງເຖິງຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງສວມອນ ຈໍານວນ ໃບມອນວ່າຈະສາມາດລ້ຽງມ້ອນໄດ້ໜ້ອຍຫຼືຫຼາຍປານໃດ.

ຈາກນັ້ນກ່ອນຈະເຖິງມື້ລ້ຽງມ້ອນປະມານ 1 ອາທິດ ຄວນປະຕິບັດດັ່ງນີ້: ທໍາ ຄວາມສະອາດຫ້ອງລ້ຽງ ແລະ ອຸປະກອນການລ້ຽງມ້ອນດ້ວຍນໍາປະສົມກັບແຝບ ລ້າງໃຫ້ສະອາດ ນໍາອຸປະກອນການລ້ຽງໄປຕາກແດດໃຫ້ແຫ້ງແລ້ວຈຶ່ງເກັບມ້ຽນ ໄວ້ໃນຫ້ອງລ້ຽງ ຂ້າເຊື້ອບໍລິເວນອອ້ມຫ້ອງລ້ຽງ,ພາຍໃນຫ້ອງລ້ຽງ ແລະ ອຸປະ ກອນການລ້ຽງດ້ວຍຝໍມາລິນ 3% ແລ້ວປິດປະຕູຫ້ອງລ້ຽງເພື່ອອົບຂ້າເຊື້ອເປີດ ຫ້ອງລ້ຽງເພື່ອເຮັດໃຫ້ສານຝໍມະລິນລະເຫີຍກ່ອນມື້ຈະລ້ຽງມອນຢ່າງນ້ອຍ1 ວັນ.

• **ອຸປະກອນສໍາລັບການລ້ຽງມ້ອນ**

ມິດ, ຂຽງ, ເຄື່ອງສິດຢາ, ກະແຕງຮ່ອນປຸນຂາວ, ຕານ່າງເສັຍຂີ້ມ້ອນ, ກະດຶງລ້ຽງ ມ້ອນ, ຮ້ານລ້ຽງມ້ອນ, ຈໍ,ກະຕໍາເກັບໃບມອນ, ເຈ້ຍໜັງສີຝົມເກົາ, ແຝບ, ເປບ ໂຊນ, ຝໍມາລິນ

• **ການປະຕິບັດກ່ອນເວລານໍາໄຂມ້ອນມາລ້ຽງ**

ຖ້າຫາກນໍາໄຂມ້ອນຈາກບ່ອນອື່ນມາລ້ຽງຄວນເປັນໃນຊວງຕອນເຊົ້າຫຼືຕອນແລງ ຫຼືກລ້ຽງຊວງທີອາກາດຮ້ອນເພາະອາດຈະເຮັດໃຫ້ໄຂມ້ອນອ່ອນແອໄດ້ລະຫວ່າງ ເດີນທາງບໍ່ຄວນໃຫ້ໄຂມ້ອນຖືກແສງແດດໂດຍກົງ, ໂດຍໃຊ້ເຈ້ຍໜັງສີຝົມຫໍ່ໄຂ ມ້ອນນໍາໄຂມ້ອນໄປວາງໄວ້ຮ້ານລ້ຽງທີ່ກະກຽມໄວ້.